

SKOLAN I ÖSTANFORS, UTTERSBERG

Den första skolan i Uttersberg var i "Kråkslottet", där Brukspatron Wegelin hade ordnat undervisning av barn till anställda vid bruket och barn från Tomasbo by. Efter anläggningen av Östanfors hytta blev barnantalet för stort och det blev alldeles för trångt i den provisoriska skolan.

Byamän från Tomasbo anhöll år 1876 hos skolrådet att få bygga en småskola i Snarhem, men detta beviljades inte utan frågan överlämnades till en kommitte för vidare utredning. I avvaktan på en radikal lösning av skolfrågan hyrdes år 1880 en lägenhet av handlanden Leonard Fisk i Snarhem och där började en mindre folkskola sin verksamhet år 1881.

Samma år (1881) hade skolfrågan avancerat så långt att bruket lät avstycka en större tomt, (tillhörande stamhemmanet Flodhammar), för uppförande av en större skola. Byggnaden skulle innehålla två skolsalar samt bostäder för en småskollärlarinna och en lärare. Bygget pågick till år 1882 då de första lärarna skulle tillsättas. Man valde läraren Johannes Rönn med tillträde vårterminen 1883. Han stannade till sin pensionering år 1920.

Lärarnas löner var inte så stora och det tog man fasta på när skolan byggdes. På skoltomten uppfördes nämligen en byggnad, innehållande ladugård för en eller två kor samt en gris. Johannes Rönn's stora fritidsintresse var trädgårdsskötsel och arbetade gärna med det lilla jordbruket som tillskott till den magra lönen. På skoltomten fanns några fria gräsytor och dessutom kunde han samla en del gräs från trädgården som foder till husdjuren.

Johannes Rönn la ner ett fantastiskt arbete med att anlägga en trädgård, som under lång tid var ett föredöme för andra skolor. På slänten framför skolan planterades olika trädslag, alm, lönn, björk och hängask samt en oxel, som emellertid aldrig blev riktigt vuxen. Han anlade grusgångar bland träden som promenadstråk. Gräsmattan var i det närmaste perfekt. Betänk att det inte fanns någon maskin till hjälp utan bara lie.

Det stenbord, som står på grässlänten, uppfördes så sent som på 1930-talet.

Mot gaveln av lärarbostaden planterade han krikonträd, plummonträd och tre äppelträd. Där var ett åkerö, ett säfstaholm- och ett pippel-träd (mycket små och goda äpplen). Mitt emot köksfönstret fanns också plats för en kastanj. I bakgrunden planterades buskar, som tyvärr har en benägenhet att invadera gräsytona.

Jordkällaren, som finns i närheten, kom till efter Rönn's tid. Den gjordes förresten av några av den kända Uttersbergs-släkten Bölja. Vid ett tillfälle var täckningen av en sprängsalva för dålig, så en timmerstock for iväg som en projektil rakt mot skolväggen och en liten bit från ett fönster. Det lär finnas ett märke i timmerväggen ännu idag. För övrigt har källaren fungerat perfekt.

Bakom skolan planterades en av de största fruktträdgårdar, som fanns i socknen, bortsett från herrgårdsplanteringar. Det var ett 50-tal fruktträd, varav ett päronträd och resten äpplen. Idag har ett antal fruktträd tagits bort och den frigjorda gräsytan blivit en utökning av grusgården för skolbarnen.

Varför Johannes Rönn planterade en så ståt fruktträdgård får nog tillskrivas hans stora intresse för trädgårdsarbete. Tomtytor fanns ju där, för skoltomten togs till ordentligt från början. En del av frukten åt nog grisen.

Uppe på "berget" inom skoltomten finns en liten sevärdhet. En mindre sten bär upp ett större stenblock. och så har det varit sedan isen (istiden) möblerade om i vår natur Stenblocket kan rulla ner när som helst, men när det rullar så är det bort från skolan och ner i sjön, ån, träsket.

Som sagt gick Johannes Rönn i pension år 1920, alltså efter 37 år i samma tjänst. Läraren efter Rönn stannade i skolan till pensioneringen år 1959, alltså i 39 år. Två lärare tjänstgjorde sammanlagt i 76 år – tala om trivsel.